

۸. گفتگو

ٻڌو. پڙهو ۽ اداڪاري ڪريو.

(اڄ آرتوار آهي. رامچند ٻارن کي راڻي باغ گهمائڻ وٺي آيو آهي. جدا جدا جانور ڏسي پايو ۽ پايوڪا هڪ نئون مزو وٺي رهيا آهن. اوچتو پايوڪا پٺاڻي جي چپس کائي خالي پاڪيت هوا ۾ اڇلائي ٿو. (رامچند رڙ ڪري ٿو.)

رامچند : پايوڪا! اهو ڇا پيو ڪرين؟

پايوڪا : پاپا! ڇا ٿيو؟

رامچند : منهنجا سونا پٽ! ائين خالي پاڪيت اڇلايو نه آهي. ڏس سامهون ٿوري نظر ڦيراء. جدا جدا جڳهين تي ڪچرو ڦٽو ڪرڻ لاءِ ڊبا رکيل آهن. اسان جو فرض آهي ته هميشه اسين ڪچرو ڪچري جي دٻي ۾ ڦٽو ڪريون.

پايوڪا : ها پاپا. مون کان غلطي ٿي ويئي. آڳاٽي مان ڪچرو ڪچري جي دٻي ۾ ئي وجهندس. پر پاپا، مان ڏسان ٿو ته ماڻهو ڪجهه به کائي، ڪچرو ڪٿي به ڦٽو ٿا ڪن. ڏسو هتي جوڻا پير، بچيل کاڌي جا ٽڪر ۽ سامهون پٽ تي پان جي ٿڪن جا نشان ان ڪچري کي ڏسي سڄي پڇڻ مڻ خراب ٿي پوي ٿو.

رامچند : ها پٽ، ان ڪچري سبب من ته خراب ٿئي ٿي ٿو پر ساڳئي وقت اهو ڪچرو ڪيترين ئي بيمارين جو ڪارڻ پڻ بڻجي ٿو.

پايوڪا : پاپا، هر هڪ ماڻهو جيڪڏهن پنهنجو فرض سمجهي ڪچرو فقط ڪچري جي دٻي ۾ ڦٽو ڪري ته ماحول وڻندڙ بڻجي پوي. اسان جي ٽيچر ٻڌايو آهي ته سڄي ڀارت ۾ 'ڪچرا هٽائو' هلچل شروع آهي. جنهن موجب 'سوچ ڀارت، سوسٽ ڀارت' جو نعرو سڀني جي زبان تي آهي.

رامچند : ها پايوڪا، تون سڄي ڳالهي ۾ آهين. اسان جي آفيس ۾ به ان ڳالهه ڏاڍو زور ورتو آهي. جهڙي ريت اسين گهر ۾ صفائي رکندا آهيون. اسان پاڙي، شهر ۽ ديش جي ڪنڊ ڪڙڇ ۾ به ڪچرو هٽائي صفائيءَ وارو ماحول آڻيون. ڀارت جو هر هڪ حصو اسانجو آهي ۽ اسين ڀارت جا آهيون.

پايوڪا : ها پاپا، مان هر هنڌ اهو سنڌيش پڙهڻ ٿيندس.

پايوڪا : ها پاپا، مان به اها هر هنڌ هلچل هلائيندس.

سوال ۱ : هيٺين سوالن جا جواب لکو :

- (۱) رامچند ٻارن کي گهمائڻ لاءِ ڪٿي وٺي ويو؟
- (۲) آسانکي ڪچرو ڪٿي ڦٽي ڪرڻ گهرجي؟
- (۳) ڪن ڪچري سبب ڪهڙا نقصان ٿين ٿا؟
- (۴) سڀني جي زبان تي ڪهڙو نعرو هو؟
- (۵) ديش ۾ صفائيءَ وارو ماحول ڪيئن آڻي سگهيو؟

سوال ۲ : هيٺيان جُملا ڪنهن، ڪنهنکي چيا آهن؟

- (۱) 'پاويش! اهو ڇا پيو ڪرين؟'
- (۲) 'ها پاڻا موٽڪان غلطي ٿي ويئي.'
- (۳) 'آسانجي آفيس ۾ به ان ڳالهه ڏاڍو زور ورتو آهي.'
- (۴) 'ها پاڻا، مان به هر هنڌ اها هلچل هلائيندس.'

سوال ۳ : هيٺيان خال ڀريو :-

- (۱) منهنجا سونا پٽ! ائين پاڪيت اڇلائڻو نه آهي.
- (۲) جُدا جُدا جڳهين تي ڪچرو ڦٽو ڪرڻ لاءِ رکيل آهن.
- (۳) ان ڪچري کي ڏسي سچ پچ من ٿي پوي ٿو.
- (۴) مان هر هنڌ اهو پهچائيندس.

سوال ۴ : (الف) : هيٺين جا ضد لکو :-

اڳتي خالي خراب وڻندڙ صفائي

(ب) هيٺين جون صفتون ٺاهيو :-

مزو غلطي زبان سچ صفائي

هدايت : ماستر، شاگردن کي صفائيءَ جي اهميت سمجهائيندو.
مشغولي : توهان پنهنجي اسڪول ۽ پاڙي کي ڪيئن صاف رکندا، ان بابت هڪ رٿا تيار ڪريو ۽ انکي عمل ۾ آڻيو.

پورڪ آپياس

۱. گندگي ٿيڻ سان مچرن جو آزار ٿئي ٿو. ائنائيلز مچر جي مادي مليريا جو بخار ڦهلائي ٿي. مچرن سبب ڊينگو جو بخار پڻ ٿئي ٿو. مچرن کان بچڻ لاءِ توهين ڪهڙا اپاءَ وٺندا. ڪي پنچ اپاءَ لکو.

۲. پاڇيءَ واري ۽ چوڪريءَ جي وچ ۾ گفتگو لکو.

۱. ڏنل خانن ۾ برابر اکر لکو :-

- (۱) هڪ انگ (هڪ اکر)
- (۲) هڪ جيٽ (ٻه اکر)
- (۳) هڪ گُل (ٽي اکر)
- (۴) هڪ پڪي (چار اکر)
- (۵) سال جو هڪ مهنو (پنج اکر)
- (۶) هڪ واهڻ (ڇهه اکر)
- (۷) نرتيه جو هڪ قسم (ست اکر)

۲. هيٺ هر آوازي لفظ ڏنل آهن. شاعر آهڙا ٻيا اهم آوازي لفظ ڳولهي لکي ايندا.

تارا	کارا	پيارا
هارُ	ٻارُ	ٻارُ
نرم	گرم	گرم
ٻرَ	سرَ	پرَ
رُڪي	دُڪي	سُڪي
مينا	تينا	رينا
پڙهي	مستي	شڪتي

سندر سکيائون

۳. پڙهو لکو ۽ عمل ۾ آڻيو.

- (۱) سڀني سان عزت ڀريو وهنوار ڪجي.
- (۲) سُنن ماڻهن سان دوستي ڪجي ۽ سُنا ڪتاب پڙهجن.
- (۳) ڪوڙ نه ڳالهائجي.
- (۴) سويل سُمجھي، سويل اُڻجي.
- (۵) غلطي ٿيڻ تي اُنکي سوبڪار ڪجي.
- (۶) پهرين وڏن کي ويهڻ جي جڳهه ڏجي.
- (۷) هر ڪا شيءَ مقرر جڳهه تي رکجي.
- (۸) بنا پُڇڻ جي ڪنهن به شيءِ کي هٿ نه لڳائجي.
- (۹) هميشه پنهنجو ڪم پاڻ ڪجي.
- (۱۰) پاڻ کان ننڍن کي پيار ڪجي.
- (۱۱) وقت جي اهميت سمجھجي.
- (۱۲) وڻ، ٻوٽا آسان لاءِ نعمت آهن. اُنهن جي سار سنڀال ڪجي.
- (۱۳) قدم، قسم ۽ قلم سنڀالي ڪڙجي.
- (۱۴) پڪي ۽ پُسن کي ستائڻ نه گهرجي.
- (۱۵) پنهنجي زبان تي ضابطو رکجي.

